

En uvis fremtid!

I ti årgange er dette blad udkommet troligt mindst fire gange om året, og i de sidste mange år til ca. 8000 centrale modtagere – heriblandt biblioteker, offentlige miljøkontorer, højskoler, efterskoler, folkeskoler m.m.

I mange år var Nyhedsbladet Øko-net støttet af Den Grønne Fond, men på trods af VK-regeringens lukning af denne er bladet fortsat udkommet fire gange om året. Men pr. 1. marts 2004 bortfalder nu også portostøtten, og forsendelsesomkostningerne stiger derefter med ca. 25.000 kr. pr. nummer. Først i slutningen af april kommer der svar fra Bladpuljen under Biblioteksstyrelsen, hvor der er ansøgt om distributionstilskud. Indtil da er dette blads skæbne uvis. Skulle vi mod vore forhåbninger ikke kunne skaffe den fornødne støtte til at udsende bladet til vore faste modtagere, vil bladets fremtid blive taget op til overvejelse. I værste fald kan vi blive nødt til kun at udgive bladet fremover på internettet, hvilket formodentlig samtidig vil føre til en form for omstrukturering af hele "blad"-arbejdet.

Hvis Nyhedsbladet må stoppe, vil kun Øko-nets medlemmer modtage besked derom via et sidste postbesørget blad.

For at være på forkant med udviklingen opfordrer vi hermed så mange som muligt til at indbetale et årskontingent og/eller et støttebeløb. Desuden anbefaler vi, at man tilknytter sig vores nyhedsmail-service, hvilket kan ske på www.eco-net.dk

VK-ROUNDUP

Der er gået mere end to år nu, siden VK-regeringen kom til og lystigt gik i gang med at nedlægge råd, nævn og puljer.

...fortsættes på side 4...

Lokal Agenda 21 – anno 2004

Foreningen Dansk Byøkologi's medlemsblad februar 2004 (nr. 1, årgang 7) handler om Lokal Agenda 21 – Anledningen er at de danske kommuner pr. 1. januar 2004 skulle aflevere deres Lokale Agenda 21-strategier jf. Planloven. Miljøkoordinator Søren Nyskov fra Dansk Center for Byøkologi har i den anledning skrevet en artikel i medlemsbladet under overskriften 'Arriva 21', der belyser Agenda 21-arbejdet i dag.

Læs artiklen 'Arriva 21' på side 2, som Øko-net også bringer som et oplæg til debat omkring det fremtidige Agenda 21-arbejde: Som den myndighed, der er nærmest borgerne, er kommunerne gjort til det lokomotiv, der sammen med virksomheder og især borgere skal dreje udviklingen i en bæredygtig retning. Men har lokomotivet motorkraft nok, brændstof nok og tilstrækkeligt med veluddannede loko-førere? Eller er det Arriva om igen – med manglende afgang og hvisken i krogene om 'kejserens nye klæder'?

Læs på side 6 om Staffan Björklunds Teater og PEGASUS TRÄDGÅRD – Forum för Kultur & Ekologi, der ligger i Sverige i Kävlinge nord for Malmö

GAIA

– hedder et helt nyt nummer med Lars Lilholt Band, der blev udgivet på CD-single i forbindelse med Øko-nets 10 års fødselsdag d. 23. januar 2004.

Læs teksten og mere om CD'en på side 4.

GAIA er jordgudinden i den græske mytologi – og apropro er d. 22. april Jordens Dag og markers mange steder verden over – se mere på www.earthday.net

Landbruget sætter sig tungt på Danmarks natur

"De grønne overser helt, at landbrugsloven betyder mere for Danmarks natur end miljø- og naturlovene", udtalte miljøjournalist Kjeld Hansen på Øko-nets årsmøde d. 24. januar. På mødet i Ollerup præsenterede Kjeld Hansen sin nye bog 'Der er et yndigt land', hvor pointen er, at naturen aldrig har haft det dårligere end i dag. Vi har en fattig natur i et rigt land, og landbruget har det største ansvar for den situation. Vi er på vej mod et godsejer-Danmark, mener Kjeld Hansen og henviser til, at strukturudviklingen i landbruget betyder, at der om få år kun er ca. 15.000 landbrug tilbage mod ca. 46.000 i dag.

"Danmark er ved at udvikle sig til en bananrepublik, hvor mindre en 1% af befolkningen ejer 62% af Danmark. Det er meget udemokratisk, at så få personer ejer det meste af Danmarks jord og dermed kan bestemme over vores allesammens natur", udtalte han.

På årsmødet talte også Gunnar O. Schmidt fra Frie Bønder – Levende Land, og han følger debatmødet op med en artikel her i bladet, hvor bl.a. Frie Bønder – Levende Land, i samarbejde med Øko-net, lægger op til et folkemøde om Danmarks jord.

Læs artiklen på side 3

Arriva 21 – vision, redningsplanke eller figenblad?

Af miljøkoordinator Søren Nyskov, Dansk Center for Byøkologi
tlf. 89 40 58 80 / snyskov@dcue.dk / www.dcue.dk

(Artiklen har først gang været bragt i Foreningen Dansk Byøkologi's Medlemsblad, februar 2004, nr. 1)

Med planlovens krav om kommunale lokal Agenda 21-strategier har staten meget konstruktivt omsat nogle af de mange pæne ord om bæredygtig udvikling til realpolitisk handling, så alle kommuner er tildelt et (med)ansvar.

Til den første generation af lovpligtige LA21-strategier er der imidlertid givet meget frie rammer. Kravene er yderst beskedne, strategiens ambitionsniveau er helt overladt til kommunen, og der er ingen sanktionsmuligheder over for de kommuner, som svigter. Frivilligheden er det bærende princip. Dét ligger for så vidt fint i tråd med det kommunale selvstyre og med danske (nær)demokratiske traditioner, og det er nok også som et 'pædagogisk projekt' en hensigtsmæssig måde at udvikle, høste og sprede erfaringer på i første omgang. Men det er tvivlsomt, om det er nok med det frivillige princip. Nok i forhold til hvad? Ja, måske er det værd lige at repetere:

FAKTOR 4, FAKTOR 10

Udgangspunktet for Brundtland-rapporten i 1987, Rio-konferencen i 1992 og genvedtagelsen af Agenda 21 i Johannesburg i 2002 var en erkendelse af, at miljøbelastningen i verden som helhed skal halveres inden 2050. Eftersom man forventer en fordobling af befolkningstallet i samme periode, skal belastningen altså reduceres med en faktor 4 pr. person for ikke at overskride miljøets bæreevne.

Men udgangspunktet for Rio-aftalen var også en etisk fordring om en mere lige fordeling af jordens ressourcer. Da 20% af verdens befolkning forbruger 80% af ressourcerne, betyder det, jævnfør anerkendte beregninger, at trækket på ressourcerne og belastningen af miljøet skal reduceres med en faktor 10 i den industrialiserede del af verden.

Vi skal altså i grove træk reducere forbruget og belastningen med 90%!!

FRIVILLIGHED SLÅR IKKE TIL

Strategien skal pege i den rigtige retning og sigte tilstrækkelig højt, hvis vi skal nå målet: at forebygge – nej, standse! – rovdrift på og nedslidning af vores naturgrundlag og sikre en lige adgang til ressourcerne for alle folkeslag i det 21. århundrede. Sigter vi skævt eller for lavt, kan Agenda 21 ende som det figenblad, der skal kamu-

flere vores samfunds skam over alligevel ikke rigtigt at mene noget med de pæne ord.

Når kun 110 kommuner har indleveret deres LA21-strategi til tiden (1. jan. 2004), må man konstatere, at der er en hel del kommuner, der ikke er deres ansvar bevidst. Eller de er måske netop bevidste om, at de ikke vil løfte opgaven og tage ansvar.

Nogle kommuner vil givet, og med nogen rette, forsvare sig med, at deres økonomi er hårdt presset, og at statens krav om LA21 ikke er ledsaget af de nødvendige økonomiske midler. Men selvom, eller fordi, kommunerne kan have deres gode grunde til at være forsinkede eller krybe udenom, er der fortsat brug for diskussionen om både præmisserne, pejlemærkerne og de utopiske horisonter, når man de kommende år skal analysere erfaringerne og vurdere resultaterne af første generation af LA21-strategierne.

Nogle kommuner, lokalsamfund og borgergrupper er kommet rigtig godt fra start. Man kan blive helt stolt over at leve i et demokrati, hvor visionære (lokal)politikere, embedsmænd og -kvinder og forskellige borgergrupper udfolder stor kreativitet og lægger et ambitionsniveau, som vi kan være vore efterkommere og andre verdensborgere bekendt. Det kunne godt udnyttes (bedre) til, hvad der i nudansk markedsføringsprog hedder 'branding'. Her har man haft øje for andet og mere end lovens bogstav. Her har ledestjernen været lovens ånd og det bagvedliggende behov. Modsat ses en blodfattig start med et tilsvarende fattigt resultat, når udgangspunktet alene er "hvad skal vi gøre for at opfylde loven", og endnu værre, når den kræmmerbureaukratiske tænkning hedder "hvor lidt kan vi nøjes med". Det kommer der ikke nogen bæredygtig udvikling ud af! Og det gør der altså heller ikke af at skrue lidt hist og pist på nogle knapper og så ellers håbe på, at der er nogen, der opfinder en 'dime', som kan løse resten af problemet. Vi kan lige så godt lade være med at stikke os selv og hinanden blår i øjnene: Vi er kun lige – og endda knapt nok – begyndt. 90%!

JAMEN SÅ TVING OS, TAK!

Det er med kommunerne som med borgerne: de (vi) ligger i konkurrence med

Læs mere om LA21 på www.lokalagenda21.dk

hinanden om at få den største bid af kagen – uanset at man måske godt ved, at kage ikke gør én sund og lykkelig.

Villigheden til at bidrage frivilligt til en bæredygtig udvikling er – og her er vi ved sagens kerne – meget nært forbundet til, om 'de andre' også yder deres – frivilligt eller ej. Det er ikke særlig sjovt at spare på varmen, have besvær med genbrug, afstå fra flyreisen til Længerebortistan og cykle i regnvej, op ad bakke. Og slet ikke hvis 'de andre' sidder inde i varmen i deres nye bil på vej ned ad bakke til lufthavnen. Hvis alle andre derimod har de samme vilkår, accepteres det mere eller mindre som et livsvilkår, og så er diskussionen ikke længere. Vi vil godt, hvis vi skal. Men vi vil kun, hvis alle de andre også skal.

MÅL RESULTATERNE

På samme måde gælder det på kommunalt plan, at det er begrænset hvor meget velstand en kommunalbestyrelse kan slippe af sted med at udlodde til vore efterkommere, fjerne verdens(med)borgere og fordyrende økologi, hvis nabokommunen lokker med andre og federe toner her og nu. De mest fremsynede kommuner kan måske vise vejen, men de kan ikke trække læsset. Derfor skal alle med, og de skal sigte tilstrækkelig højt, i den rigtige retning.

Det er svært at måle bæredygtighed. Men det er nødvendigt, for 'if you can't measure, you can't manage!'. Der bør derfor udvikles fælleskommunale værktøjer, som dels letter kommunerne i at registrere og følge udviklingen lokalt, og dels gør det muligt på visse punkter at sammenligne mellem kommunerne. Med nye revisionsmetoder skal det kunne lokaliseres og offentliggøres både på lokalt og på nationalt plan, hvad der bedst trækker i en bæredygtig retning, og om det går hurtigt nok. Det er rigtig godt med en skov af initiativer og projekter, men i sidste ende er det resultaterne der tæller.

90% – Vi kan, hvis vi vil!

Landbrugslovsrevision vil forringe naturen

Af Gunnar O. Schmidt, landmand og bestyrelsesmedlem i Frie Bønder – Levende Land,
tlf. 40 38 47 49 / egos@schmidt.mail.dk / www.levende-land.dk

Landbrugsloven – landbrugets grundlov – som nu er til behandling i Folketinget, interesserer de færreste. Det er en skam, eftersom den er så væsentlig, dels for udviklingen i landdistrikterne og dels for udviklingen af landbrug og natur, som landmænd, naturelskere og bosiddende i landdistrikterne i øvrigt kan have fælles glæde af.

I disse tider forhandles der i fagpolitisk udvalg om revision af landbrugsloven, og med de udmeldinger, der indtil videre er kommet, kan man frygte, at den såkaldte liberalisering af loven fortsætter. Overalt i erhvervslivet – og herunder altså også i landbruget – er fusioner tilsyneladende svar på alt, specielt på fremtiden, selv om det ofte dokumenteres, at dette netop ikke er tilfældet.

De fleste danskere bekymrer sig med rette om naturen, drikkevand, dyrevelfærd etc. Næsten dagligt dokumenteres det, at det står skralt til med både det ene og det andet, selv om Dansk Landbrug gerne bagateliserer problemerne. Ejendommeligt nok synes erhvervet at mene, at der fortsat skal være turbo på produktionen, og håber, at de teknologiske løsninger hen ad vejen løser problemerne.

PROBLEMERNE

Man skulle mene, at det var mere relevant at være i stand til at håndtere problemerne i takt med, at de opstår. Men nej. Kravet er endnu større landbrug med de problemer, de medfører. Her vil jeg nævne et par, der optager befolkningen meget for tiden, nemlig konsekvenserne for natur og miljø.

• En øget liberalisering vil medføre endnu større landbrugsbedrifter. Det er imidlertid en kendt sag, at mindre

landbrug har et større naturindhold. Mindre marker er lig med flere hegn og diger, og dermed flere levesteder for flora og fauna, osv.

• En øget liberalisering vil føre til mere landbrugstrafik og dermed forringelse af miljøet i landsbyer og landdistrikter. De store landbrug vil, forståeligt nok, samle den animalske produktion på en enkelt ejendom. Dermed har vi landbrugstransporten ud til de liberaliserede marker pokker i vold med de negative følger for miljøet.

• En øget liberalisering vil medføre højere jordpriser. Vi ser nu oftere eksempler på, at jord sættes til salg for højstbydende. Dette vil lægge endnu mere pres på landbrugserhvervet, som jo skal forrente endnu mere og derved fristes til at bruge endnu flere "fejle virkemidler". Ulovlig medicin, flere sprøjtemidler, krav om gen-modificerede afgrøder, dårligere forhold for dyrene, med andre ord et endnu større pres på landbrugsproduktionen.

• En øget liberalisering vil altså medføre en endnu større gældsætning end den nu rekordstore i erhvervet. Det, kan man sige, er den enkeltes hovedpine. Men det betyder sædvanligvis også større modvillighed til at gå ind i miljøforbedrende foranstaltninger, da det stort set aldrig er nogen indbringende forretning, tværtimod. Et større økonomisk råderum for den enkelte giver derimod mere lyst til større natur- og miljøhensyn.

• En øget liberalisering – inkl. afskaffelse af den omstridte fortrinstillig – vil fjerne den underskov af

Gunnar O. Schmidt og Kjeld Hansen under debatten på Øko-nets årsmøde d. 24. januar 2004 i Ollerup, hvor temaet var 'Danmarks natur – nu og i fremtiden'

små og mellemstore landbrug, der vil eller tvinges til at tænke nyt. Og så er der i øvrigt langt mere effektivitetsforøgelse i at lade de små landbrug blive lidt større, end i at lade de store blive endnu større.

Hvis landbruget igen vil blive et respektabelt erhverv, skal det indstille sig på, at bulkvare-produktionsæraen formentlig snart rinder ud. Den "kunst" kan andre, der har mere plads, snart overtage. Sårbarheden i erhvervet, ønske om større selvrespekt og almindelig anerkendelse burde få både Christians- og Axelborg til i det mindste at overveje andet end mere af sammen skuffe.

SEJLENE SKAL REBES, NU!

Det ville være glædeligt, og klædeligt, hvis de grønne organisationer snart indså, at landbrugsloven – landbrugets grundlov – også er af stor betydning for deres interesser. Jeg håber, at disse snart vågner op til dåd, inden de nye godsejere helt overtager landet.

Det er nu venner, at sejlene skal rebes!

I samarbejde med Øko-net agter Frie Bønder – Levende Land at arrangere et folkemøde om emnet til foråret. Det er tiden for en folkelig debat om hvem der skal eje Danmark, og hvordan vores land skal se ud. Folkemødet kan passende annonceres under opråbet: **Kampen om jorden!**

Frie Bønder – Levende Land

er en interesseorganisation, som arbejder for at sikre de bedst mulige forhold for de mindre og mellemstore jordbrug, uanset om disse drives som heltids- deltids- eller fritidslandbrug. I et samspil med øvrige beboere i landdistrikterne samt myndighederne og andre foreninger arbejdes der for et levende landbrug, der giver gode forhold for alle beboerne i landdistrikterne.

Organisationen blev stiftet i januar 2003 som en modreaktion på fusionen mellem Dansk Familielandbrug og De Danske Landboforeninger.

Alle er velkomne som medlemmer – kontakt sekretariatet på tlf. **86 75 50 15 / 25 33 13 35** eller læs mere på www.levende-land.dk

Bondelandets Fauna

Forlaget BæreDygtighed har netop genudgivet tekster af den danske zoolog Carl Wesenberg-Lund (1867-1955) i en lille bog med titlen 'Bondelandets Fauna'. I sin samtid kæmpede han med mod og mands hjerte for den natur, han havde kær, og tegnede et detaljeret billede af datidens rige plante- og dyreliv i det åbne land, i skovene og i de ferske vande. For sine samtidige beskriver han klart hvilken naturbeskyttelse, forureningsbekæmpelse og skovdrift, der er nødvendig for at stoppe destruktionsen og sikre naturen i fremtiden.

Bogen koster 80 kr. og kan bestilles på tlf. **56 52 22 70 / gyldengroen@bog.dk** / Læs mere på www.baeredygtighed.dk

GAIA (Lars Lilholt)

Da astronauterne fra rummet så
Planeten jorden som planeten blå
Følte de en underlig samhørighed
De klamred' sig til månen og kiggede ned

Hun hang der i det tavse himmelbryn
Azurblå og et ufatteligt syn
Som en lykke som et held
Som et billede på livet selv

(RecArt Music - 5480282 - www.recart.dk)

Og menneskene er naive og tror
At de er mer end barn af Moder Jord
Og menneskene kan forsvinde med et
Hvis bare Gaia skælver lidt

Hvor er min far hvor er min mor
Hvor er min søster hvor er min bror
Hvor er min elskede hvor er mit blod
Hvor er mit barn, min længsel, min rod
- hos Gaia Gaia Gaia ja ja

God atmosfære, kvælstof og ilt
Grøn klorofyl forvandler for vildt
Gamle mikrober der uden motiv
Sammen med bakterier gir hende liv
Gaia Gaia Gaia ja ja

Hvor er min far hvor er min mor
Hvor er min søster hvor er min bror
Hvor er min elskede hvor er mit blod
Hvor er mit barn, min længsel, min rod
- hos Gaia Gaia Gaia ja ja

**Gaia-singlen kan bestilles direkte hjem i alle pladebutikker (pris: 39 kr.)
eller den kan bestilles hos Øko-net på tlf. 62 24 43 24 til samme pris inkl. forsendelsen.**

...leder forsat fra forsiden...

En af konsekvenserne har været en stor afmatning i det ellers tidligere engagerede og folkelige oplysningsarbejde om økologi og bæredygtighed. Fx er de grønne guider hårdt ramt og der er nu meget få miljø- og energikon-torer tilbage. Før var sådant arbejde medfinansieret af staten Danmark. Bl.a. fordi man efter FN-konferencen i Rio i 1992 vedtog Agenda 21-deklarationen, der påpeger, at der skal et bredt folkeligt engagement til for at skabe og sikre en fremtidig bæredygtig udvikling. Den nuværende regering har valgt at se stort på dette og medvirker i øjeblikket til, at flere års opbyggede erfaringsnetværk og kompetencer falder sammen og ødelægges. Det er en stor fejltagelse, som regeringen forhåbentlig kommer til at bøde for. I mellemtiden gør bl.a. Øko-net og Det Økologiske Råd, jf. omtalen på bagsiden, hvad vi kan for at overleve – det kan jo så være en oplivende trøst, at græsrodder som regel aldrig kan slås helt ihjel – heller ikke ved langvarig påvirkning af VK-roundup.

L M-N

STØT ØKO-NET – DET BETYDER NOGET!

Øko-net behøver din/jeres hjælp – fx '100 støttebidrag á mindst 50 kr. om året' – det er mindstekravet i lovgivningen for at være godkendt som § 8A-organisation. Denne godkendelse betyder, at bidragyderen får fradragsret for de gavebeløb, der overstiger 500 kr., dog maksimalt 5.000 kr. om året. Øko-net er § 8A-godkendt og har derfor adgang til at søge driftstilskud hos Økonomistyrelsens Tips- og Lottomidler.

Indbetalinger kan ske på følgende måder:

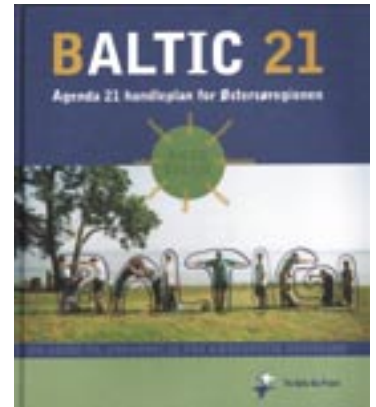
Via netbank / direkte overførsel til vores konto i MERKUR – Reg. nr. 8401 Kontonr. 102 1494
Eller vores girokonto kan benyttes med giro-nr. (+01c) 12220766 – girokort fås på tlf. 62 24 43 24

Guide til uddannelse for bæredygtig udvikling

'Uddannelse for bæredygtig udvikling, Baltic 21 – Agenda 21 handleplan for Østersøregionen' er den samlede titel på en 'guide til uddannelse for bæredygtig udvikling'.

Bogen er baseret på erfaringer fra og efter Baltic Sea Project konferencen "På tærsklen – Baltic 21", i Sønderborg, juni 2000, og rummer mange forslag til aktiviteter, der forsøger at integrere miljømæssige, økonomiske og socio-kulturelle perspektiver.

Bogen giver de overordnede politiske mål og eksempler på, hvordan Baltic Sea Project skoler arbejder med de enkelte sektorer i Baltic 21 aftalen: bæredygtigt landbrug, energi, uddannelse, fiskeri, skovdrift, industri, turisme, transport.

I bogens forord, af Elizabeth Khawajkie fra UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), skriver hun bl.a.: "Et af de mest positive resultater af Johannesburg topmødet var anbefalingen til FN's generalforsamling af at tilegne et ti-år til undervisning for bæredygtig udvikling, med start i 2005. Tre måneder senere, 9. december 2002, besluttede FN's generalforsamling at udnævne ti-året, der begynder 1. januar 2005. De erfaringer, metoder og undervisningsmaterialer, der er skabt i Baltic Sea Project, giver værdifulde eksempler på god undervisningspraksis, som kan inspirere UNESCO's arbejde og rolle, når ti-året for undervisning for bæredygtig udvikling således skal forberedes. The Baltic Sea Project er fremsynet ved at have forudset det idegrundlag, som siden er besluttet på højeste politiske niveau".

Bogen er på 148 sider og fremsendes gratis mod fremsendelse af minimum en A4-svarkuvert frankeret med 29 kr. til redaktør af bogen Birthe Zimmermann, Søndre Landevej 18, 6400 Sønderborg.

Bogen kommer også til at kunne lånes fra amtscentrene i klassesæt.

Desuden kan bogen findes på: <http://pub.uvm.dk/2003/baltic21>

Den danske guide er oversat fra den oprindelige engelske udgave, der kan bestilles via CIRIUS, tlf. 33 95 70 85 / www.ciriusonline.dk

Baltic Sea Project kan besøges på www.baltic21.org

UNESCO og United Nations Decade of Education

På www.unesco.org er der et link til et officielt hjemmesideområde for United Nations Decade of Education for Sustainable Development (2005-2014). Her finder man diverse baggrundsoplysninger vedr. 10-året og fx et område om alliancer og partnerships.

Centralt på web-området er der også et Diaporama (et Power Point forløb), der over flere sider beskriver og oplyser omkring begrebet Education for Sustainable Development. Gå direkte til Diaporama'et med dette link: http://www.unesco.org/education/diaporama_wssd/generik.swf

PÅ VEJ MOD UNITED NATIONS DECADE OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT [ESD 2005-2014]
ØKO-NET VIL FREM MOD 2005 LØBENDE FØLGE OG INDGÅ I FORBEREDELSENE AF FN-TIÅRET FOR UDDANNELSE FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

Økologi og EU

Bent Hindrup Andersen er medlem af EU-Parlamentet for JuniBevægelsen. På en nyetableret hjemmeside – www.hindrup.dk – beretter han om mange sager, hvor kerne ofte er økologi.

Bl.a. præsenterer han sine visioner for fremme af en økologisk omstilling i EU, og en længere artikel indledes således: "Økologi er på EU's dagsorden. En europæisk aktionsplan for økologi er undervejs, men står det til EU-kommissionen, skal det være os forbrugere, der som individer skal være ansvarlige for udviklingen af økologien og miljøbeskyttelsen. Som medlem af EU-Parlamentet er jeg i færd med at udarbejde en alternativ økologisk aktionsplan og arbejder i mange sammenhænge for at sikre økologien og miljøet bedre vilkår".

Problematikken er, at EU-kommissionen kun har et tiltag for udbredelse af økologien; de vil lave en kampagne for et fælles økologisk EU-mærke. Bortset fra det er det alene forbrugers ansvar at trække hele den økologiske og dermed også en stor del af den miljømæssige udvikling, når det gælder landbrug og den mest bæredygtige form for landbrug – nemlig økologien.

Læs hele artiklen direkte på:

www.hindrup.dk/141.0.html
Europa-kommissionens hjemmeside for Økologisk landbrug kan besøges på:
http://europa.eu.int/comm/agriculture/qual/organic/plan/index_da.htm

MILJØ-KURSER I SPANIEN 2004

Water & Waste: 29.3-1.4

Environmental building: 2.4-5.4

Solar power: 6.4-9.4

Desuden to længere seminarer i april/maj: 'The Sunseed Seminars' om Environmental thinking og Globalisation.

Alle undervisere er tilknyttet Centre for Alternative Technology i Wales.

Læs mere om kurserne på:

www.sustainabilitycourses-spain.org

Grøn & Gratis

Brug 'Opslagstavlen' – og bliv set!

– klik ind på www.eco-info.dk

Borgerinddragelse, kogræsserlaug og naturpleje

Staten, amter og kommuner har en del områder, som man enten, fordi de er beskyttet af naturbeskyttelsesloven eller af landskabelige hensyn i øvrigt, ønsker friholdt for tilgroning, og det er ofte en bekostelig affære.

Borgerinddragelse i pasning af sådanne arealer er kommet i stand i nogle kommuner enten som kogræsserforeninger eller som høslætslaug. Da Fåborg Kommune fik genetableret en våd eng som kvælstofreducerende område i henhold til Vandmiljøplan 2, blev arealet mindre attraktivt som græsning for områdets landmænd. Kommunen valgte at inddrage det lokale Agenda 21-kontor på Trente Mølle, der i løbet af 2002 fik en gruppe borgere gjort interesseret i plejeopgaverne på arealet.

'Fåborg Naturpleje og Kogræsningslaug' var efter et par orienterende møder og en stiftende generalforsamling en realitet, og betingelserne var enkle. Kommunen sørgede for, at der blev opsat hegn. Området skal passes, så det fremstår pænt og ryddeligt. Der må ikke gødes, og der må ikke tildeles foder ud over, hvad der findes naturligt på arealet, hvilket vil være i modstrid med områdets status som denitrifikationsområde. Der må kun gå dyr på området i sommerhalvåret. Foreningen bekoster dyr for egen regning og risiko, og er forpligtet til at passe dem efter gældende normer for trivsel. Dyrene slagtes, efter de forlader arealet, og foreningens medlemmer deler kødet, efter hvor mange

andele det enkelte medlem har investeret i. En andel koster 2000 kr. og giver ret til et kvart dyr.

KOGRÆSSERHÅNDBOG

Der vil i fremtiden blive behov for flere lignende tiltag. Dels er der stadig offentlige arealer, der må passes og plejes. Dels kan der være tale om privatejede arealer, som lokale landbrugere ikke længere har nytte af. For at imødekomme dette behov, har man på Trente Mølle besluttet at lave en Kogræsserhåndbog. Den skal gøre det muligt at komme i gang med naturpleje, uden at hver enkelt ny forening behøver at skulle gøre de samme erfaringer og evt. samme fejltagelser, som etablerede foreninger allerede har høstet; Der er en del lovgivning, man skal følge. Der er forskellige støtteordninger, man kan benytte. Det kunne være, at der er dyreetiske spørgsmål, der bør vendes, og forskellige græsningsstrategier, der skal benyttes, alt efter områdets beskaffenhed.

Efterlysning: Derfor efterlyses kontaktpersoner til eksisterende kogræsserlaug, der kunne være interesserede i at videregive netop deres forenings erfaringer, og kommuner, der endnu ikke har inddraget deres borgere i naturplejen, er ved samme lejlighed velkomne til at henvende sig til **Per Holmsgård**, miljø- og naturteknolog på Trente Mølle, Trentevej 7, 5672 Broby tlf. **62 68 19 79** / trente@trente.dk
www.trente.dk

ØKOLOGISK

INSPIRATIONSTOGT 2004

Klods Hans Karavanen vandrer i år i Østjylland i Vejleområdet fra lørdag d. 10. juli til lørdag d. 24. juli.

Klods Hans Karavanen er åben for mennesker, der vil søge nye veje. Karavanen besøger projekter og initiativer, der på vidt forskellig måde arbejder praktisk og skabende med økologi og bæredygtighed.

Nærmere oplysninger om sommerens tur fås på tlf. **26 74 12 26** (Ane) eller på:

www.KlodsHansKaravanen.dk

*Klods Hans Karavanen, der i år går for sjette gang, har sit historiske udgangspunkt i **Kolding Manifestet** fra 1998, der er et debatoplæg om teknologi, demokrati og bæredygtighed. Manifestet kan rekvireres hos Øko-net på tlf. **62 24 43 24** eller læses på:*

www.KoldingManifestet.dk

Forum for kultur og økologi

Staffan Björklunds Teater er det svenske svar på Jytte Abildstrøms Teater

– og det ligger kun én times kørsel fra København!

I Kävlinge nord for Malmø ligger Staffan Björklunds Teater og den økologiske have Pegasus Trädgård. I København har Jytte Abildstrøm i forbindelse med Riddersalen skabt det økologiske teaterværksted og demonstrerer i praksis byøkologiske tiltag og økologiske/miljøvenlige bygge løsninger. På den anden side af sundet har Staffan Björklund i forbindelse med sit teaterværksted skabt Pegasus Trädgård, som er et regionalt 'Forum för Kultur och Ekologi'. Her kan publikum møde kunstnere og økologer i dialog om livsholdninger og vores fælles fremtid. Og man kan opleve teater og musik, økologiske bygninger og rundvisninger.

De økologiske tiltag begyndte i 1991, og siden 1993 har haven fået en ny bygning eller installation hvert år.

Udviklingen af haven foregår i samarbejde med professionelle arkitekter og økologer for at udforme haven inspirerende og fantasifuld, så den kan glæde og vække tanker hos dem, som besøger haven.

Pegasus Trädgård er åben året rundt og anvendes som udflugtsmål. Interessen for idéer til dyrkning efter økologiens/permakulturens principper er stor, og derfor er der ofte kurser med økologiske dyrkere som foredragere, viser og beretter om deres metoder og afgrøder.

Om sommeren vises der friluftsforestillinger i haven. Bl.a. arrangeres

Staffan Björklund i sit teaterværksted med nogle af sine dukker fra forestillingen "Den Kloka Bonddottern".

der Familjesøndagar 2004 med dukketeater og muligheden for selv at prøve dukkefremstilling i teaterværkstedet samt mange andre oplevelser og gode historier i haven.

Staffan Björklunds Teater

Högs Byväg 74-7, S-244 93 Kävlinge

Kontor - tlf. +46 (0)46-70 63 25

e-mail: staffan@sbteater.se

www.sbteater.se

Bliv økobygger

Hvis du går med drømmen om at uddanne dig til at udføre økologisk byggeri, er chancen der nu: I juni 2004 afholdes der et internationalt kursus på Djursland, hvor nye økobyggere fra Europa mødes på Friland.

Det bliver en begivenhed af de helt store, når Friland og Kalø Skolerne på Djursland næste sommer bliver værter for det 3. Internationale halmbyggetræf. På træffet er temaet uddannelse og generationsskifte inden for det naturlige byggeri.

Det hele starter med, at tre konvojer i uge 24 bevæger sig fra hhv. London, Stuttgart og Bukarest mod Friland,

og undervejs gæster en række forskellige inspirerende byggerier samt centre og uddannelsesinstitutioner. I uge 25 deltager alle i træffet på Djursland, hvor ugens formiddage vil byde på en bred vifte af workshops inden for forskellige grene af naturligt byggeri, mens eftermiddage og aftener vil byde på foredrag om de sidste nye testresultater, byggeteknikker, byggeprojekter m.m.

THE SUMMER OF BUILDING

Efter uge 25 går The Summer of Building i gang. Det er et større initiativ, hvor et naverkors for folk, der vil lære om naturligt byggeri, søsættes. Korpset vil tilbyde deres tid og energi mod at tilegne sig praktiske erfaringer.

Læs mere om Naverne i Danmark på: www.naverne.dk

Er du interesseret? – så kan du gøre tre ting: Fortæl om det til én du kender, tilbyd din hjælp til forbedringen af træffet (skriv til Lars Keller på larskeller@livinghouse.s.net) eller tilmeld dig træffet på: isbbc@thelaststraw.org

Læs mere om træffet på Friland på:

www.thelaststraw.org

BLIV MEDLEM AF JYDER MOD OVERFLØDIGE MOTORVEJE

– og få tilsendt vores jubilæumsbog gratis!

Medlemskab koster 75 kr. om året.

Henvendelse til: Bente Fuglsbjerg
Bindslevs Plads 12, 8600 Silkeborg
Tlf. 86 81 11 62

E-mail: bentefugl@wannadoo.dk

www.jmom.dk

Er du også ansvarlig når du vælger papir..?

Vælg FSC-mærket papir næste gang...

Svendborg Tryk*

Flyttermarken 17 a · Postbox 26 · 5700 Svendborg
Telefon 62 21 01 05 · Telefax 62 22 09 46
post@svendborgtryk.dk · www.svendborgtryk.dk

NYT MAGASIN OM NATUR OG MILJØ

Miljøministeriet relancerer tidsskriftet MiljøDanmark, der nu beskæftiger sig med hele Miljøministeriets område, herunder også Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Grønlands Geologiske Undersøgelser, Kort & Matrikelstyrelsen, Miljøstyrelsen samt Skov- og Naturstyrelsen. MiljøDanmark bringer nyheder, reportager, portrætter, interviews og baggrundsartikler om de mange emner, som Miljøministeriet arbejder med. Magasinet udgives af Miljøministeriet og udkommer seks gange om året. Et abonnement fås for 68 kr. og bestilles gennem Frontlinie på tlf. **70 12 02 11** / e-mail: **frontlinien@frontlinien.dk**

DMUNYT PÅ NETTET

Fremover udkommer DMUNyt fra Danmarks Miljøundersøgelser kun i en elektronisk udgave, der til gengæld udsendes, når der er nyt at fortælle. DMUNyt kom første gang på gaden i september 1997, men fra starten også i en elektronisk udgave. I dag har de fleste læsere adgang til internettet, og da udgifterne til porto vil stige drastisk, har DMUNyt tænkt nyt og vil fremover udsende et nummer, når der er en

aktuel historie. Det forventes, at DMUNyt udsendes ca. to gange om måneden. Abonnement på DMU, der fortsat er gratis, fås på **www.dmu.dk**

KEMI MED OMTANKE

er en ny guide fra Miljøstyrelsen til valg og brug af kemikalier i hverdagen. Pjecen er et opslagsværk, hvor man kan finde oplysninger om kemiske stoffer i en lang række af almindelige produkter i vores hverdag samt gode råd til, hvordan man omgås produkterne. Pjecen er gratis og kan bestilles på **www.mst.dk** under kemikalier.

MILJØ OG UDVIKLING

Hvordan går det med de internationale klimaforhandlinger? Sker der fremskridt i Verdenshandelsorganisationen WTO? Hvad er godt og skidt i Danmarks internationale indsats?

Spørgsmål som disse belyses i et gratis nyhedsbrev om miljø og udvikling, der udgives af '92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling', der er et netværk af 20 danske miljø- og ulandsorganisationer. Nyhedsbrevet udkommer ca. en gang om måneden og udsendes i elektronisk form.

Interesserede i at modtage nyhedsbrevet kan sende en mail til **c.hegner@wwf.dk** – nyhedsbrevet kan også læses på **www.92grp.dk**

BERETNINGER FRA WSSD

Udenrigsministeret har udgivet en beretning om Danmarks deltagelse i Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling, fra d. 26. august til d. 4. september 2002 i Johannesburg, Sydafrika. Bogen indeholder en beskrivelse af baggrunden og forberedelserne samt en vurdering af resultaterne fra Johannesburg. Desuden er der forskellige bilag, fx statsminister Anders Fogh Rasmussens indlæg i generaldebatten på EU's vegne.

Bogen kan rekvireres hos danmark.dk's netboghandel **www.danidapublikationer.dk** eller på tlf. **1881**

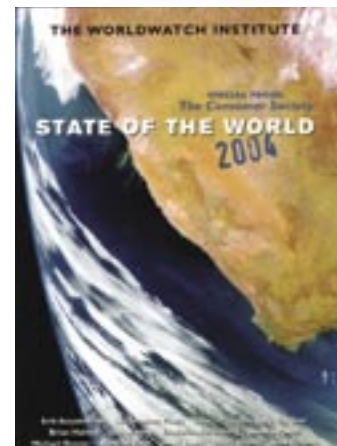

WORLD WATCH

World Watch Institute's årbog 'State of the world 2004' beskæftiger sig med 'forbrug og forbrugersamfund' – hvordan vi konsumerer, hvorfor vi konsumerer og hvilken indflydelse vores konsum har på vores planet og andre mennesker.

Årbogen stiller spørgsmålet: "Er det muligt at omlægge samfundet, så det forbruger mindre, og argumenterer samtidig: Det er en nødvendighed". Bogen er på engelsk og 246 sider. Læs mere om udgivelsen på:

www.worldwatch.org
eller den nordiske side:
www.worldwatch-norden.no

GLOBALT MAGASIN

Kontakt – det internationale magasin fra Mellemfolkeligt Samvirke – er blevet nylanceret, samtidig med at MS-revy er stoppet. Det nye magasin består af tre sektioner – et 36-siders hovedmagasin med spændende konkrete historier fra vor globaliserede verden, et 24-siders tema-tillæg, der vil egne sig til undervisningsbrug, og 8-siders medlemsmagasin med politisk nyt og nyt fra MS' programmer og kampagnestof. Abonnement fås på tlf. **77 31 00 00** eller **www.ms.dk**

FIND GRØN VIDEN I 'DET GRØNNE BIBLIOTEK'

Alle miljøbøger, -tidsskrifter, -videoer mv. optages og registreres i 'Det Grønne Bibliotek' på **www.eco-info.dk**

BÆREDYGTIGT BYGGEMARKED

LØRDAG D. 13. MARTS 2004 KL. 10.00-15.00

I NØRRE ALLÉ MEDBORGERHUS, NØRRE ALLE 7, 2200 KØBENHAVN N

Oplev: Stande med salg af byggevarer m.v. • Udstillinger om bæredygtigt byggeri • Stande med rådgivning og vejledning om økologiske løsninger • Informationsboder med bøger, materialer og litteratur • Diasshow på storskærm og videocafé • Desuden vil Camillas øko-café servere økologiske lækkerier • Og der vil være musikalsk underholdning samt børneaktiviteter.

Alle er velkomne – gratis adgang! Se mere program på www.lob.dk

Arr: Landsforeningen Økologisk Byggeri og Agenda 21 Nørrebro

Støt en vigtig økologisk stemme!

– så den fortsat kan bide regeringen i haserne

Det Økologiske Råd (DØR) er akut lukningstruet!

DØR har nu fungeret i godt et år uden offentlige tilskud og har fastholdt mange aktiviteter i form af seminarer og udgivelse af publikationer om energi, trafik, kemikalier, landbrug, grønne afgifter m.v., set på nationalt og på EU-plan. DØR har været med til at sætte den miljøpolitiske dagsorden på flere felter, fx dieselpartikler, EUs kemikalie-reform, grøn skattereform og Vandmiljøplan III, og deltager aktivt i den europæiske paraplyorganisation European Environmental Bureau (med ca. 130 medlemmer i Europa, herunder DØR). DØR's fortsatte eksistens afhænger af flere medlemmer og støttebidrag. Og det haster pga. akutte økonomiske vanskeligheder.

DØR beder derfor om støtte, fx ved at melde sig ind eller/og at give et støttebidrag. DØR har brug for i alt at samle ca. 200.000 kr ind i 2004.

Som medlem får man tidsskriftet Global Økologi 4-5 gange om året samt rabat på deltagelse i DØR's seminarer.

Nærmere oplysninger fås på **33 15 09 77** eller på www.ecocouncil.dk

Byøkologisk studietur gennem Danmark

– den 12.-13. juni 2004 fra Aalborg til København

Dansk Center for Byøkologi arrangerer i forlængelse af aalborgplus10.dk konferencen i Aalborg d. 9.-11. juni 2004, hvor miljøbevidste europæere mødes til international konference om bæredygtighed, en byøkologisk studietur gennem Danmark.

Deltagerne på turen Danmark rundt skal bl.a. besøge:

- et miljørigtigt kollegium i Aalborg
- Andelssamfundet i Hjortshøj
- Økolariet i Vejle

- Stenurten på Nørrebro

- Ørestad

Læs hele programmet for studieturen på www.dcue.dk

Prisen for turen inkl. kompendium i farver, overnatning, mad (ekskl. drikkevarer) er 3.750 kr. ekskl. moms. Sidste tilmeldingsfrist er d. 14. maj.

Nærmere informationer fås hos konsulent Joy Alrøe Andersen, på tlf. **89 40 58 82** eller skriv en mail til joy@dcue.dk

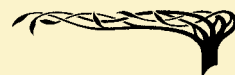
Find grønne og økologiske arrangementer fra hele landet i...

Øko-kalenderen på www.eco-info.dk

...find fx mere om følgende arrangementer:

Generalforsamling i Foreningen Dansk Byøkologi inkl. byøkologisk ekskursion, torsdag d. 18. marts i Århus / **Galleri Galschiøt Kulturmiddag** m. økologisk tema/middag fredag d. 19. marts i Odense / **GMO – fremtidens velsignelse eller mareridt?** seminar d. 26.-27. marts i Odense i forbindelse med generalforsamlingen i Foreningen for Biodynamisk Jordbrug / **Årsmøde i Landsforeningen Praktisk Økologi** med foredrag og oplevelser, d. 24.-25. april på Den Økologiske Landbrugsskole v. Rønede / **DanMiljø** – miljømesse i Messecenter Herning d. 27.-29. april / **Copenhagen Consensus 2004** Today's challenge – Tomorrow's opportunity, 24.-28. maj / **Københavns Miljøfestival 2004**, d. 3.-6. juni rundt om i København / **Inspiring Futures - aalborgplus10.dk** - Fourth European Conference on Sustainable Cities & Towns, d. 9.-11. juni i Aalborg / **Økologi-kongres 2004**, d. 16.-17. november i Odense

ØKO-NET

NYHEDSBLADET ØKO-NET

er folkeoplysende og debatskabende om bæredygtig udvikling. Den primære opgave er at danne et lettilgængeligt overblik over hvilke grønne tiltag der sker, samt at formidle idéer, inspiration og oplysning inden for bæredygtig udvikling, økologi, miljø og natur til brug for alle undervisere, folkeoplysere, græsrodder, offentlige og private personer. Nyhedsbladet udgives mindst 4 gange årligt, både i en trykt og en elektronisk udgave, og suppleres løbende med nyt på internetportalen Øko-info – Danmarks Grønneste Portal.

UDGIVER / SEKRETARIAT

Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis

Svendborgvej 9, Ollerup

5762 Vester Skerninge

Tlf.: **62 24 43 24** - Fax: 62 24 43 23

E-mail: eco-net@eco-net.dk

www.eco-net.dk

www.eco-info.dk [Øko-info]

www.BæredygtigUdvikling.nu

Medlemskab af Netværket i 2004 koster 200 kr. (for studerende, arbejdsløse og pensionister: 100 kr.).

Øko-net er medlem af 92-gruppen (www.92grp.dk) og Dansk Folkeoplysnings Samråd (www.dfs.dk), der er to paraplyorganisationer.

REDAKTION

Lars Myrthu-Nielsen

Stof og indlæg modtages løbende. Annoncer tegnes i begrænset omfang.

TRYK / OPLAG

Denne tryksag er Svanemærket.

10.000 eksemplarer trykt på miljøgodkendt, klorfrit og 100% genbrugspapir med vegetabilsk trykfarve uden opløsningsmidler. SvendborgTryk.

ISSN 1395-4881

